MAH-7863 Seat No. ________

Third Year B. Com. (Non CBCS) Examination

February – 2018

Management Accounting

Time : **3** Hours] [Total Marks : **100**

સૂચના : (1) પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ પ્રશ્નો છે.

(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

1 નુપુર લિ.ના બે પાકા સરવૈયા અને તે સમય દરમિયાનની બીજી માહિતી નીચે મુજબ છે : **20**

દેવાઓ	**31-3-2016**	**31-3-2015**	**મિલકતો**	**31-3-2016**	**31-3-2015**
ઈક્વિટી શૅર મુડી દરેક રૂ. 10 નો	4,00,000	3,20,000	યંત્રો (પડતર કિંમત)	3,29,200	2,76,400
			પાઘડી	–	50,000
શૅર પ્રીમિયમ	28,000	20,000	રોકાણો	–	20,000
ડિબેંચર્સ	1,08,000	1,20,000	રોકડ	2,000	1,000
યંત્રોની ઘસારાની જોગવાઈ	1,29,400	91,600	બેંક	–	15,000
			દેવાદારો	1,87,600	1,36,600
દેવાદાર ડૂબતનિધિ	5,600	5,200	આગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ	25,600	21,200
નફા-નુકસાન ખાતું	44,000	1,08,000	સ્ટોક	2,47,600	2,04,800
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	7,800	–	લેણીહૂંડી	36,000	44,000
લેણદારો	78,400	84,800	ડિબે. પરત પ્રીમિયમ નુકશાન	1,000	–
દેવીહૂંડી	18,800	6,400			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	10,000	8,000	ડિબેન્ચર વટાવ	3,000	5,000
કરવેરાની જોગવાઈ	12,000	10,000	હક્કના શૅર બહાર પાડવાનો ખર્ચ	10,000	–
	8,42,000	**7,74,000**		**8,42,000**	**7,74,000**

વધારાની માહિતી :

(1) શૅર હોલ્ડરોને હક્કના શૅર 10% પ્રીમિયમે આપેલા છે.

(2) ડિબેન્ચર 10% પ્રીમિયમે પરત કર્યા

(3) રૂ. 7,200ના યંત્રો વર્ષની છેલ્લી તારીખે નકામા થઈ જતાં રદ કર્યા. રદ કરેલ યંત્ર પર એકઠો થયેલો ઘસારો રૂ. 5,000 હતો. બાકી ખોટ નફા-નુકશાન ખાતે માંડી વાળી.

(4) કરવેરા રૂ. 12,000 ચુકવ્યા.

(5) રોકાણો તેની વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે તે રીતે વેચેલા છે.

નીચેના તૈયાર કરો :

(i) કાર્યશીલમુડીમાં ફેરફાર દર્શાવતુ પત્રક

(ii) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક

અથવા

1 કિશોર લિ.ના નીચે આપેલા પાકા સરવૈયા પરથી રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો : **20**

જવાબદારીઓ	**2016**	**2017**	**મિલકતો**	**2016**	**2017**
ઇક્વિટી શૅરમુડી	1,50,000	2,00,000	પાઘડી	57,500	45,000
પ્રેફરન્સ શૅરમુડી	75,000	50,000	જમીન-મકાન	1,00,000	85,000
સામાન્ય અનામત	20,000	35,000	યંત્રો	40,000	1,00,000
નફા-નુકસાન ખાતું	15,000	24,000	સ્ટોક	38,500	54,500
લેણદારો	27,500	41,500	દેવાદારો	80,000	1,00,000
દેવીહૂંડી	10,000	8,000	લેણીહૂંડી	10,000	15,000
કરવેરાની જોગવાઈ	20,000	25,000	રોકડ	7,500	5,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ	21,000	25,000	બેંક	5,000	4,000
	3,38,500	**4,08,500**		**3,38,500**	**4,08,500**

વધારાની માહિતી :

(1) 2017ના વર્ષ દરમિયાન યંત્રો અને જમીન-મકાન અનુક્રમે રૂ. 5,000 અને રૂ. 10,000 ઘસારો માંડી વળવામાં આવ્યો છે.

(2) 2017 દરમિયાન વચગાળાનું ડિવિડન્ડ રૂ. 10,000 ચૂકવાયું છે.

(3) 2017 દરમિયાન રૂ. 17,500 કરવેરા ચુકવ્યા છે.

2 આનંદ લિ. નું તા. 31-3-2017ના રોજનું પાકું-સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	રકમ રૂ.	મિલકતો	રકમ રૂ.
ઇક્વિટી શૅરમુડી દરેક રૂ. 10 નો પૂર્ણ ભરપાઈ	1,00,000	કાયમી મિલકતો	2,00,000
		રોકડ અને બેન્ક સિલક	26,000
10%ના પ્રેફરન્સ શૅર, દરેક રૂ. 10નો પૂર્ણ ભરપાઈ	60,000	સ્ટોક	50,000
		દેવાદારો	50,000
અનામત	70,000	લેણીહૂંડીઓ	4,000
નફા-નુકસાન ખાતું	39,000		
લેણદારો	32,000		
દેવીહૂંડી	10,000		
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	16,000		
ચૂકવવાના બાકી ખર્ચા	3,000		
	3,30,000		**3,30,000**

2016-17ના વર્ષનું નફા-નુકશાન ખાતાની વિગત નીચે મુજબ છે :

વેચાણ	3,62,000
બાદ – વેચેલ માલની પડતર	2,60,000
કાચો નફો	1,02,000
બાદ – વહીવટી ખર્ચાઓ	32,000
વેચાણ-વિતરણ ખર્ચાઓ	30,000
50% કરવેરા પહેલાનો નફો	40,000

તા. 31-3-2016ના રોજ સ્ટોક રૂ. 54,000 નો હતો. (વર્ષના 360 દિવસો ગણો)

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી ગણતરી કરો :

(1) ચાલુ ગુણોત્તર

(2) પ્રવાહી ગુણોત્તર

(3) કાચા નફાનો ગુણોત્તર

(4) સ્ટોક ઊથલો

(5) સંચાલન કામગીરી ગુણોત્તર

(6) દેવાદાર ગુણોત્તર

અથવા

2 અર્જુન કંપની લિ. રૂ. 5,00,000ના રોકાણની જરૂરિયાત ધરાવતી એક રોકાણ યોજનામાં રોકાણ કરવાનું નક્કી કરે છે. ઘસારાબાદ પરંતુ કરવેરા પહેલાની વાર્ષિક આવકની ધારણા નીચે મુજબ છે : 20

વર્ષ	વાર્ષિક આવક (રૂ.)
1	2,50,000
2	2,50,000
3	2,00,000
4	2,00,000
5	1,00,000

મૂળ કિંમત પર 20% ઘસારો અને 50% લેખે કરવેરા ધ્યાનમાં લેવાના છે. 10% એ વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

નીચેની પદ્ધતિએ પ્રોજેક્ટનું મૂલ્યાંકન કરો.

(1) પરત આપ સમય પદ્ધતિ

(2) ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની પદ્ધતિ

(3) નફાકારકતાનો આંક

(4) હિસાબી વળતર દરની પદ્ધતિ

3 નીચેની માહિતી મિત્સુ કંપની લિ.ના ચોપડામાંથી ઉપલબ્ધ થઈ છે. 20

પ્રવૃત્તિની સપાટી	**60%** (રૂ.)	**100%** (રૂ.)
પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ	60,000	1,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	45,000	75,000
પરોક્ષ માલસામાન	30,000	50,000
મરામત્ત અને નિભાવ ખર્ચ	32,500	47,500
શક્તિ અને બળતણ	18,750	28,750
ભાડું	50,000	50,000
ઘસારો	60,000	60,000
વીમો	30,000	30,000
પગાર	40,000	40,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	50,000	70,000
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	30,000	40,000

કુલ ઉત્પાદન 100% શક્તિએ 5,000 એકમોનું છે. 70% અને 90% શક્તિ માટે પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

અથવા

3 અજંતા ટ્રેડિંગ કંપની લિ.નું એપ્રિલ થી જૂન 2017ની મુદ્દત માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો : **20**

મહિનો	**વેચાણ (રૂ.)**	**ખરીદી (રૂ.)**	**મજૂરી (રૂ.)**	**અન્ય ખર્ચ (રૂ.)**
જાન્યુઆરી 2017	70,000	35,000	–	–
ફેબ્રુઆરી 2017	75,000	40,000	11,000	5,000
માર્ચ 2017	65,000	35,000	8,000	6,000
એપ્રિલ 2017	70,000	35,000	10,000	6,000
મે 2017	80,000	45,000	12,500	7,000
જૂન 2017	65,000	35,000	16,000	7,000

વધારાની માહિતી :

(1) તા. 1-4-2017ના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક રૂ. 20,000

(2) એપ્રિલ 2017માં રૂ. 25,000નું એક યંત્ર ખરીદવાનું છે.

(3) મે 2017 માં રૂ. 20,000 નો ઈન્કમ ટેક્ષ ચૂકવવાનો છે.

(4) ખર્ચ ઉપરાંત દર મહિને રૂ. 350નું ભાડું ચૂકવવાનું છે.

(5) ખરીદી અને વેચાણના 80% ઉધાર થાય છે.

(6) સમયગાળો

ઉધાર વેચાણ	2 માસ
ઉધાર ખરીદી	1 માસ
મજૂરી	1/2 માસ
ખર્ચ	1/4 માસ

4 (અ) ગુંજન લિમિટેડ કે જે બે જાતના સ્પેરપાર્ટસનું ઉત્પાદન કરે છે. તેના પડતરના રેકોર્ડસ પરથી નીચેની માહિતી મળે છે : **10**

વિગત	**X**	**Y**
એકમદીઠ માલસામાન	રૂ. 280	રૂ. 200
પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાકદીઠ રૂ. 5	30 કલાક	25 કલાક
વેચાણ કિંમત એકમદીઠ	રૂ. 600	રૂ. 500

ચલિત ખર્ચ મજૂરીના 80 છે.

સ્થિર ખર્ચા રૂ. 1,15,000 છે.

કંપનીના સંચાલકોએ આગામી બજેટ માટે વેચાણ મિશ્રણના નીચે મુજબના વિકલ્પો અંગેની શક્યતાઓ વિચારે છે.

(1) 'X' ના 1,400 એકમો અને 'Y' ના 1,200 એકમો

(2) માત્ર 'X' ના 2,700 એકમો

(3) 'X' ના 900 એકમો અને 'Y' ના 1,700 એકમો

(4) માત્ર 'Y' ના 2,200 એકમો

તમે કયાં વેચાણ મિશ્રણની ભલામણ કરશો તે ગણતરી કરીને જણાવો.

(બ) અર્પિત લિ. નીચેની વિગતો પૂરી પાડે છે : **10**

વિગત	**રકમ રૂ.**	**રકમ રૂ.**
વેચાણ (4000 એકમો રૂ. 25 લેખે)	–	1,00,000
માલસામાન વપરાશ	40,000	
મજૂરી ખર્ચ	20,000	
ચલિત શિરોપરી ખર્ચ	10,000	
સ્થિર શિરોપરી ખર્ચ	18,000	88,000
નફો		12,000

ગણતરી કરો :

(1) સમતૂટ બિંદુ માટે જરૂરી વેચાણના એકમો

(2) વેચાણના 20% નફો મેળવવા માટે જરૂરી વેચાણ

(3) જો વેચાણ કિંમતમાં 20% ઘટાડો કરવામાં આવે તો વર્તમાન નફો જાળવી રાખવા માટે વધારાના એકમોનું જરૂરી વેચાણ

અથવા

4 (અ) પ્રમાણ પડતર એટલે શું ? પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિની મર્યાદાઓ ચર્ચો. **10**

(બ) માલસામાન અને મજૂરીના વિચલનો વિશે નોંધ લખો. **10**

5 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ **ચાર**) **20**

(1) મુડી અંદાજપત્રનું મહત્ત્વ

(2) અંદાજપત્રીય અંકુશનું મહત્ત્વ

(3) હિસાબી ગુણોત્તરોની મર્યાદા

(4) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદા

(5) પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર

(6) પરત આપ સમય પદ્ધતિ

(7) રોકડ અંદાજપત્રનું મહત્ત્વ

(8) ભંડોળ પ્રવાહપત્રકની ઉપયોગિતા

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) There are five questions in the paper
(2) All the questions carry equal marks

1 Two balance sheet of Nupur Ltd. and the additional information during the period are given below : **20**

Liabilities	31-3-2016	31-3-2015	Assets	31-3-2016	31-3-2015
Equity Share capital			Machinery at Cost	3,29,200	2,76,400
each Rs. 10	4,00,000	3,20,000	Goodwill	–	50,000
Share Premium	28,000	20,000	Investments	–	20,000
Debentures	1,08,000	1,20,000	Cash	2,000	1,000
Machinery			Bank	–	15,000
Depreciation			Debtors	1,87,600	1,36,600
Fund	1,29,400	91,600	Prepaid expenses	25,600	21,200
Bad debts Reserve	5,600	5,200	Stock	2,47,600	2,04,800
P & L Account	44,000	1,08,000	Bills Receivable	36,000	44,000
Bank Overdraft	7,800	–	Loss on Redemption		
Creditors	78,400	84,800	reserve	1,000	–
Bills Payable	18,800	6,400	Debenture Discount	3,000	5,000
Proposed Dividend	10,000	8,000	Issues Exp. On		
Taxation Provision	12,000	10,000	Right Shares	10,000	–
	8,42,000	**7,74,000**		**8,42,000**	**7,74,000**

Additional Information :

(1) Shareholders are given Right Shares @10% Premium

(2) Debentures were redeemed @10% Premium

(3) Machinery of Rs. 7,200 at cost price was written off on the last date of the year being obsolete, accumulated depreciation was Rs. 5,000 on obsolete machinery. Remaining loss was debited to P & L Account.

(4) Taxes paid Rs. 12,000

(5) Investments are sold at profit of 20% on its sales proceeds

Prepare the following :

(i) Statement showing change in Working Capital

(ii) Fund flow statement

OR

1 Prepare the cash flow statement from the following balance sheet of Kishor Ltd. : **20**

Liabilities	2016	2017	Assets	2016	2017
Equity Share Capital	1,50,000	2,00,000	Goodwill	57,500	45,000
Pref. Share Capital	75,000	50,000	Land Building	1,00,000	85,000
General Reserve	20,000	35,000	Machinery	40,000	1,00,000
P & L Account	15,000	24,000	Debtors	38,500	54,500
Creditors	27,500	41,500	Stock	80,000	1,00,000
Bills Payable	10,000	8,000	Bills Receivable	10,000	15,000
Provision for Taxation	20,000	25,000	Cash	7,500	5,000
Proposed Dividend	21,000	25,000	Bank	5,000	4,000
	3,38,500	**4,08,500**		**3,38,500**	**4,08,500**

Additional Information :

(1) Depreciation written off during the year 2017 on machinery is Rs. 5,000 and on land building Rs. 10,000

(2) Rs. 10,000 paid as interim Dividend during the year 2017

(3) Taxation paid Rs. 17,500 during the year 2017

2 Balance sheet of Anand Ltd on 31-3-2017 as under : **20**

Liabilities	Amount Rs	Assets	Amount Rs.
Equity Share Capital, each of Rs. 10 Fully Paid up	1,00,000	Fixed Assets	2,00,000
		Cash and Bank Balance	26,000
10% Preference Share Capital, Each of Rs. 10 Fully Paid up	60,000	Stock	50,000
		Debtors	50,000
		Bills Receivable	4,000
Reserve	70,000		
P & L Account	39,000		

Creditors	32,000		
Bills Payable	10,000		
Bank Overdraft	16,000		
Outstanding Expenses	3,000		
	3,30,000		**3,30,000**

Details of profit and loss account of the year 2016-17 are as under :

Sales	3,62,000
Less – Cost of Sales	2,60,000
Gross Profit	1,02,000
Less – Administrative Expenses	32,000
Selling and Distribution Exp	30,000
Profit before tax @ 50%	40,000

Stock of Rs. 54,000 as on date 31-3-2016. (360 days for the year)

Find out from the above information :

(1) Current Ratio

(2) Quick Ratio

(3) Gross Profit Ratio

(4) Stock Turnover

(5) Operating Ratio

(6) Debtors Ratio

OR

2 Arjun Company Ltd. is considering investing in a project requiring a capital. Outlay of Rs. 5,00,000 forecast for annual income after depreciation but before tax. **20**

Year	**Annual Income (Rs.)**
1	2,50,000
2	2,50,000
3	2,00,000
4	2,00,000
5	1,00,000

Depreciation may be taken as 20% on original cost and taxation at 50% at net income. Present value factor at 10% as follow :

Year	1	2	3	4	5
Present Value Factor	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

Evaluate the project under the following methods :

(1) Payback period Method

(2) Net Present Value Method

(3) Profitability Index

(4) Accounting Rate of Return Method

3 The following particulars are available from the record of Mitsu Company Ltd. : 20

Levels of Activity	**60% (Rs.)**	**100% (Rs.)**
Cost of Direct Material	60,000	1,00,000
Direct Wages	45,000	75,000
Indirect Wages	30,000	50,000
Repair and Maintenance	32,500	47,500
Power and Fuel	18,750	28,750
Rent	50,000	50,000
Depreciation	60,000	60,000
Insurance	30,000	30,000
Salary	40,000	40,000
Administrative Overhead	50,000	70,000
Selling Overhead	30,000	40,000

Total production at 100% capacity is 5,000 units. Prepare a flexible budget at 70% and 90% of Capacity.

OR

3 Prepare Cash Budget of Ajanta Trading Co. Ltd for April to June 2017. Following details are available. **20**

Months	**Sale (Rs.)**	**Purchase (Rs.)**	**Labour (Rs)**	**Other Expense (Rs.)**
January 2017	70,000	35,000	–	–
February 2017	75,000	40,000	11,000	5,000
March 2017	65,000	35,000	8,000	6,000
April 2017	70,000	35,000	10,000	6,000
May 2017	80,000	45,000	12,500	7,000
June 2017	65,000	35,000	16,000	7,000

Other Information :

(1) Cash balance estimated on 1-4-2017 is Rs. 20,000

(2) A machine worth Rs. 25,000 will be bought in April 2017

(3) In May 2017, Income Tax Rs. 20,000 will be paid

(4) In addition, rent Rs. 350 per month will be paid

(5) 80% of sale and purchase is on credit basis

(6) Period for payment and receipts

Credit Sale	2 Months
Credit Purchase	1 Month
Labour	1/2 Month
Other Expense	1/4 Month

4 (A) Gunjan Ltd. manufacturers Spare Parts 'X' and 'Y', particulars of which are as under : **10**

Particulars	**X**	**Y**
Direct Material Per Unit	Rs. 280	Rs. 200
Direct Labour (labour cost per hour Rs. 5)	30 Hours	25 Hours
Selling Price Per Unit	Rs. 600	Rs. 500

Variable expenses are 80% of direct labour for both

Fixed expenses Rs. 1,15,000

Following possibilities of sales mix of considered by company management. You have to advise for the most profitable sales mix.

(1) 1400 units of 'X' and 1200 units of 'Y'

(2) 2700 units of 'X' only

(3) 900 units of 'X' and 1700 units of 'Y'

(4) 2200 units of 'Y' only

(B) Arpit Ltd provides the following details : **10**

Particulars	**Amount Rs**	**Amount Rs**
Sale (4000 units @ Rs. 25)	–	1,00,000
Material Cost	40,000	
Labout Cost	20,000	
Variable Overhead	10,000	
Fixed Overhead	18,000	88,000
Profit		12,000

Find out :

(1) Selling units necessary for Break Even situation

(2) Sale required to earn profit at 20% on sale

(3) If selling price is reduced by 20%, sale required to maintain present profit

OR

4 (A) What is Standard Costing ? Discuss the Limitations of Standard Costing. **10**

(B) Write a note on Material and Labour Variance. **10**

5 Write Short Notes : (Any **Four**) **20**

(1) Importance of Capital Budgeting

(2) Importance of Budgetary Control

(3) Limitations Accounting Ratios

(4) Advantages of Management Accounting

(5) Flexible Budget

(6) Pay Back Period Method

(7) Importance of Cash Budget

(8) Utility of Fund Flow Statement.